

Het wordt nog best spannend voor Jorden van Foreest. Gaat hij definitief tot de schaakkanonnen behoren, het selecte clubje dat het Magnus moeilijk probeert te maken? Tata was een opsteker. Natuurlijk. En de 2700-grens is gepasseerd. Er zullen echter nog meer bewijzen nodig zijn voordat het lidmaatschap van de selecte club definitief binnen is. Maar als het lukt dan zit Jorden gebeiteld.

Dat staat dan in schril contrast tot die vele schakers die wel goed genoeg zijn om een sterke IM of GM te worden, maar die niet tot het selecte clubje (zullen gaan) behoren. Zij willen in de schaakwereld actief zijn, maar krijgen te maken met het niet onbelangrijke probleem hoe ondertussen het hoofd boven water te houden.

In de eerste ronde van het Liechtenstein Open, jaargang 2000, kwam ik tegenover een IM te zitten. Zijn naam kwam mij niet bekend voor, zijn gezicht wel. De reden werd snel duidelijk: hij deed aan de organisatie van open toernooien mee en speelde als zijn werk dat toeliet. Het *spelen* in zulke toernooien was dus nadrukkelijk niet zijn eigenlijke werk. Zoals hij zei: met een rating van even in de 2400 kun je het leven als schaakprof maar beter vergeten. Daar denkt niet iedereen zo over en zeker niet in Oost-Europa. Hoe dan ook, het lot van mijn tegenstander zou ik niet schrijnend willen noemen, maar simpelweg bepaald door gezond verstand. IM Egon Brestian maakte er gewoon het beste van.

In het alleraardigste toernooi van La Fère in Noord-Frankrijk in 2009 moest ik in een van de latere ronden tegen een Oost-Europese GM aantreden. Met zo ongeveer 400 ratingpunten verschil waren de taken eerlijk verdeeld: GM laveert, amateur kiest niet voortdurend de beste, GM ratst een boertje en amateur wordt opgebracht. Na afloop kreeg ik nog even les in dat Oost-Europese Engels waarbij alle lidwoorden zorgvuldig worden vermeden ("Normal move is..."). En ik kreeg een complimentje. Dat laatste bezorgde mij meteen een vervelend gevoel. Hoezo complimentje? Zo fantastisch had ik tenslotte niet gespeeld. En ja hoor, onmiddellijk daarna kwam de vraag of ik "in Holland" nog clubs wist die misschien van zijn diensten gebruik zouden willen maken. Ik had een humoristischer - smaken verschillen - aanpak beter kunnen pruimen: "Luister vriend, je hebt geschaakt als mijn oudoom met een fles rakija in zijn tandeloze bakkes. Maar goed, je hebt het 39 zetten volgehouden. Niet onverdienstelijk. A propos, ken jij in Holland...". Misschien ben ik wat overgevoelig op dit punt, maar ik vind het triest als iemand schaamteloos zit te likken om toch in vredesnaam maar aan werk te komen.

Tijdens een van mijn vele "optredens" in het prachtige kersttoernooi in de Parel van het Noorden liep ik, op weg naar het hotel, achter een groepje schakers. Onder hen was een sjofele figuur die op de achterkant van zijn schoenen liep. Ik wist wie hij was. Plotseling zag ik dat iemand uit het groepje hem een rekening toestopte, zonder twijfel van de maaltijd die de heren zojuist hadden genoten. De sjofele figuur uitte zijn dankbaarheid op hoorbare en uiterst serviele wijze. Aalmoes in grote dank aanvaard, geslagen hond likt goedertieren meester, dat werk. Mijn maag draaide zich nog net niet om. Zover kon het dus komen met een beroeps ver op zijn retour. Het tafereel heeft zodanige indruk gemaakt, dat ik nog precies weet waar we liepen toen dit gebeurde.

Uiteraard kunt u uw schouders hierover ophalen. En ja, het kan allemaal natuurlijk veel erger. Toen de Sovjet-Unie ophield te bestaan en kennelijk allerlei regelingen voor schakers verdwenen, schijnen er nogal wat mindere schaakgoden daaruit de bitterste consequentie te hebben getrokken. Dat zou bijvoorbeeld bij de “minor master” Alvis Vitolinsh het geval zijn geweest.

Het is mooi hoor, om je leven serieus aan het schaken te kunnen wijden. Maar wie niet tot de toppertjes behoort, moet wellicht ervaren dat er fel venijn in de staart zit: problemen met de boterhammenvoorziening. En dat is een hard gelag... Maar dat gaat Jorden niet gebeuren. Tuurlijk niet!